

บทที่ 3

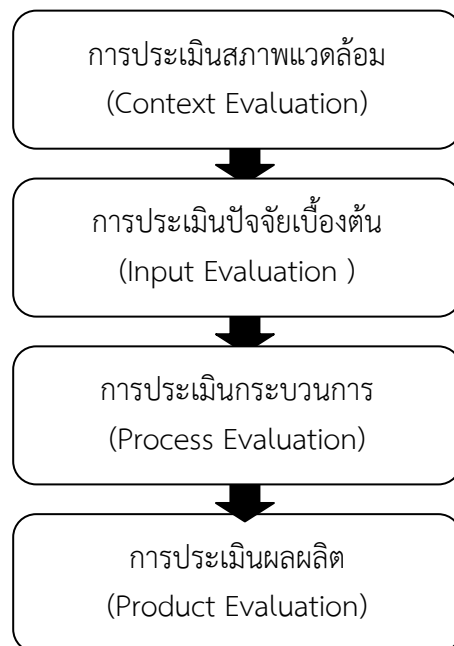
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยได้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ดังแผนภูมิต่อไปนี้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วม (Stakeholders) กับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่เข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 12 โรงเรียน ดังนี้

ที่	ชื่อโรงเรียน	เปิดสอน ระดับชั้น	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน	จำนวน ผู้ปกครอง	ที่อยู่โรงเรียน
1	บ้านถนนกลาง	อนุบาล-ป.6	5	79	79	โรงเรียนบ้านถนนกลาง บ้านถนนกลาง เลขที่ 7 ต.สระพัง อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ 36190
2	บ้านหนองดินดำ	อนุบาล-ป.6	5	67	67	หมู่ที่ 8 บ้านหนองดิน ดำ ตำบลหนองคู อำเภอบ้านแท่น จังหวัด ชัยภูมิ 36190
3	ม่วงหวาน พัฒนศึกษา	ม.1-ม.6	17	295	295	โรงเรียนม่วงหวานพัฒน ศึกษา หมู่ที่ 10 ถนน มิตรภาพ ตำบลม่วง หวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น 40310
4	บ้านโคกนางาม ปลาเทียม	อนุบาล-ป.6	18	309	309	หมู่ที่ 12 ถนนมิตรภาพ บ้านโคก ตำบล สำราญ อำเภอเมือง ขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น 40000
5	บ้านทรายทอง วิทยาคม	อนุบาล-ม.3	16	205	205	บ้านทรายทอง หมู่ที่ 5 ต.ทรายทอง อ.ห้วย เม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170
6	หนองโน ประชาสรรค์	ม.1-ม.6	19	456	456	หมู่ที่ 1 บ้านหนองโน ตำบลหนองโน อำเภอ กระนวน จังหวัด ขอนแก่น 40170
7	บ้านกุดเลาะ (คุรุประชา	อนุบาล-ป.6	10	226	226	หมู่ที่ 2 บ้านกุดเลาะ ตำบลกุดเลาะ อำเภอ

ที่	ชื่อโรงเรียน	เปิดสอน ระดับชั้น	จำนวน ครู	จำนวน นักเรียน	จำนวน ผู้ปกครอง	ที่อยู่โรงเรียน
	นุสรณ์)					เกษตรสมบูรณ์ จังหวัด ชัยภูมิ 36120
8	ห้วยเม็กราษฎร์ นุกูล	อนุบาล-ป.6	15	303	303	หมู่ที่ 4 บ้านพิทักษ์ ตำบลห้วยเม็ก อำเภอก ห้วยเม็ก จังหวัด กาฬสินธุ์ 46170
9	บ้านแกวิทยาคม	อนุบาล-ม.3	24	421	421	หมู่ที่ 1 ตำบลอิติ อำเภอยางตลาด จังหวัด กาฬสินธุ์ 46120
10	ท่าพระวิทยายน	ม.1-ม.6	35	682	682	92 หมู่ 11 มิตรภาพ ตำบลท่าพระ อำเภอก เมืองขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น 40260
11	น้ำพองพัฒน ศึกษา	ม.1-ม.6	45	929	929	โรงเรียนน้ำพองพัฒน ศึกษา รัชมังคลาภิเษก ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง จังหวัด ขอนแก่น 4 0 3 1 0
12	เขวไร่ศึกษา	ม.1-ม.6	58	1304	1304	โรงเรียนเขวไร่ศึกษา หมู่ 12 ตำบลเขวไร่ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัด มหาสารคาม 4 4 1 4 0

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยเป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่เข้าร่วมโครงการวิจัยและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) 3 โรงเรียน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามลักษณะโรงเรียน คือ โรงเรียนที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา (เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และโรงเรียนมัธยมศึกษา(เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) แล้วใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากได้ 3 โรงเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2538) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ที่	ชื่อโรงเรียน	เปิดสอน ระดับชั้น	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน	จำนวน ผู้ปกครอง
1	บ้านถนนกลาง	อนุบาล-ป.6	5	79	79
2	บ้านแกวิทยาคม	อนุบาล-ม.3	24	421	421
3	ม่วงหวานพัฒนศึกษา	ม.1-ม.6	17	295	295
รวม			46	795	795
กลุ่มตัวอย่าง			40	260	260

กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครองทั้ง 3 โรงเรียนที่ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร เรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) คู่มือการสนทนากลุ่มครูผู้สอน เรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) คู่มือการสนทนากลุ่มนักเรียน เรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) คู่มือการสนทนากลุ่มผู้ปกครอง เรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

การสร้างและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

3.4.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการประเมินและรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

2) สร้างกรอบการประเมิน ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยตามรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ในด้านบริบท (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านกระบวนการ (process) และผลผลิต (product) พร้อมกำหนดข้อคำถามเพื่อการประเมินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

3) คณะผู้วิจัย ร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์ วิจัย แบบสอบถาม ตามความเหมาะสม ภายใต้กรอบแนวคิดของการวิจัย และกรอบการประเมิน จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ด้านความตรงเชิงเนื้อหา ปรากฏผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างกรอบการประเมินและประเด็นในการสอบถาม ระหว่าง 0.80-1.00

4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็น ดังนี้ การใช้ภาษายังไม่ชัดเจน บางประเด็นซ้ำซ้อน เป็นต้น

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.78

6) นำแบบสอบถามที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และแนวทางสนทนากลุ่มนักเรียน ครูและผู้ปกครอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินผลด้วยรูปแบบการประเมินด้วยแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบต่างๆ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และแนวทางสนทนากลุ่มนักเรียน ครูและผู้ปกครอง

2) สร้างกรอบการประเมิน ภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัยตามแบบจำลอง CIPP Model ในด้านบริบท (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านกระบวนการ (process) และผลผลิต (product) พร้อมกำหนดข้อคำถามเพื่อการประเมิน ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน และรูปแบบของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และแนวทางสนทนากลุ่มนักเรียน ครูและผู้ปกครอง

3) คณะผู้วิจัย ร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์ วิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร และแนวทางสนทนากลุ่มนักเรียน ครูและผู้ปกครอง ตามความเหมาะสมภายใต้กรอบแนวคิดของการวิจัย และกรอบการประเมิน จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยทางการศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทุกเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ให้ความเห็นว่ามีเหมาะสมและปรากฏผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างจุดประสงค์และข้อคำถาม ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

4) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ประเด็นคำถามบางประเด็นซ้ำซ้อน และบางประเด็นไม่น่าจะถามนักเรียนหรือผู้ปกครอง ตรวจสอบการใช้ภาษา เป็นต้น

5) เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model โดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ศึกษาแนวการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

3.5.2 สร้างเครื่องมือ และพัฒนาเครื่องมือ ประกอบไปด้วย แบบสอบถามเรื่อง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร คู่มือการสนทนากลุ่มครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง

3.5.3 ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับสถานศึกษาเพื่อขอเก็บข้อมูลการวิจัย

3.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาสะท้อนผลการประเมิน

3.5.5 จัดทำรายงานผลการประเมินและเผยแพร่ผลการประเมินต่อไป

3.6 วิธีวิเคราะห์ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกการสนทนากลุ่มและจากการประชุมสะท้อนผลการวิจัยตามกรอบการประเมินผลที่กำหนดขึ้น โดยใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปโดยใช้หลักตรรกวิทยาเชิงอุปนัย (Induction) ตามรูปแบบ ความหมาย ความสัมพันธ์และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้และที่เกิดขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม และแบบประเมิน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติภาคบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและตัวแปรที่ศึกษา ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมการแสดงออกในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการแสดงออกในระดับมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการแสดงออกในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการแสดงออกในระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการแสดงออกในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ระยะคือ

1) การวิเคราะห์เบื้องต้น โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ผลทันทีที่มีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามสิ้นสุดลงในแต่ละครั้งเพื่อหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการและพิจารณาความเพียงพอ (Rich) ของข้อมูลที่รวบรวมได้และป้องกันการหลงลืมประเด็นของผู้วิจัย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มหรือการประชุม

2) การวิเคราะห์อย่างละเอียด หลังการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดอย่างละเอียด หลังการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยสิ้นสุดลง ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อเป็นข้อสรุปสำหรับการเขียนรายงานการวิจัยและเป็นข้อมูลย้อนกลับต่อผู้เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์เพื่อสรุปรวม เมื่อการพัฒนาดำเนินการจนจบและเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมอีกครั้ง เพื่อประเมินผลการพัฒนาและจัดทำสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยทั้งหมด